

Ludo De Brabander

Israel en militärmakt — med stöd av USA och Europa.

Dvärgstaten Israel är Mellanösterns enda kärnvapenmakt och har en av världens starkaste arméer. Man är dessutom en av de större vapenexporterande länderna. 2006 tecknar Israel ett samarbetsavtal med NATO. Avsikten är att bli den första medlemsstaten i Mellanöstern.

Israel var under de första årtiondena — efter grundandet 1948 — beroende av vapeninköp från USA, Storbritannien och Frankrike. Exempelvis var Frankrike under åren 1956 till -67 den största leverantören av tunga vapen. Men med kriget 1967, som bl.a. innebar att resten av det historiska Palestina dvs Västbanken, Gazaremsan, Öst-Jerusalem plus Golanhöjden ockuperades av Israel, utlyste den franske presidenten Charles de Gaulle ett vapenembargo. Det kom som en chock för Israel.

Krigsindustrin och vapenexporten.

Man beslöt att börja producera tunga vapen och vapensystem själv. Det skedde i rasande tempo och efter tre år hade man fyrdubblat sin militära produktion! Men de stora investeringarna och löpande höga produktionskostnaderna, som det innebar kunde på lång sikt endast betalas med intäkter från en ökad vapenexport. Så på kort tid kom exporten att överträffa produktionen för armén. Israel blev en av världens största vapenexportörer. Det har varit en lukrativ affär som möjliggjort för Israel att fortlöpande modernisera sina vapen och vapensystem.

Idag har Israel ca 150 företag för militär produktion. Tillsammans är de goda för en årsinkomst på 3,5 miljarder dollar. De tre största, ägda av staten, är Israel Aerospace Industries (IAI), Israel Military Industries (IMI) och Rafel Arms Development Authority (Rafel). IAI ensamt står för en årlig försäljning på 2,18 miljarder dollar (2000) varav 1,7 för export. Företaget är känt för sina obemannade flygplan såsom Hunter, men man tillverkar även satelliter och man har specialiserat sig på flygplansunderhåll och -reparation. Med USA utvecklar man antiraketssystemet Arrow. IAI producerar konventionella vapen såsom maskingeväret Uzi, pansarfordonet Merkava, och tung ammunition. Andra betydelsefulla industrier är Elbit Systems som producerar mörkerkikare, Tadiran Electronic Industries specialiserad på elektronisk krigföring etc, etc. Fredsforskningsinstitutet SIPRI skriver att bland världens 100 största industrier för krigsproduktion är IAI på 33:sta plats, Elbit på 48:de, Rafel på 61:sta och IMI på 91:sta plats.

Israels vapenexport koordineras och regleras av SIBAT, som är underställt försvarsministeriet. Det utfärdar inte endast exportlicenser utan stödjer på allt sätt alla israeliska militärprodukters försäljning i utlandet. Det är många länder som köper israeliskt krigsmaterial. SIPRI listar de viktigaste som Frankrike, Storbritannien, Nederländerna, Polen, USA, Australien, Nya Zeeland och Turkiet. Det är isynnerhet de obemannade flygplanen som efterfrågas.

Israel har inte de senaste årtiondena haft några problem att köpa vapen i Väst. 2005 utfördes från EU till Israel vapen till ett värde av 145,2 miljoner euro. Den största leverantören var Frankrike 72,2 miljoner, Storbritannien 33,5 miljoner och Tyskland 20,4 miljoner euro. Ett av köpen var de två tyska u-båtarna typ U212 av klass Dolphin. Kostnad 1,27 miljarder dollar för vilket Tyskland självt stod för en tredjedel. Tidningen *Jerusalem Post* skrev att köpet skedde i juni 2006, således strax innan Israel senast invaderade Libanon. Enligt vapentidskriften *Jane's*

Defence Weekly är ubåtarna byggda för att kunna avfira kärnvapenbestyckade robotar.

USA och NATO

USA är Israels främste förbundne, inte enbart politiskt utan även militärt. Israels militära förmåga hade troligtvis aldrig nått den nivå den har om inte USA varje år hade bidragit med en ström dollar. Tidskriften *Washington Report on Middle East Affairs* har utifrån officiella siffror räknat fram det sammanlagda stödet, som för åren 1949 till 2006 skänkts till Israel, till 107 miljarder dollar — lågt räknat. Det ekonomiska och militära stödet har från 1988 varit 3 miljarder årligen, och däri ingår inte bidragen till militär forskning och utveckling (FoU). I en rapport till den amerikanska kongressen sägs att fram till 2003 utgjorde det finansiella stödet 75 miljarder dollar, vilket till största delen var gåvor eller lån som efterskänktes. Israel är den största amerikanska hjälptagaren i världen. I slutet av sin ämbets tid slöt president Bill Clinton en avsiktsförklaring med Israels statsminister Netanyahu vari stipulerades att det militära stödet till Israel skulle ökas på det ekonomiska stödets bekostnad. Till 2008 skulle det öka med 2,4 miljarder dollar, vilket betytt att det militära stödet har ökat med 60 miljarder dollar årligen.

Israel har också fått stöd för FoU som bedrivits i USA och stöd för köp av militärt material i Israel eller att hjälpen utbetalats inom det fiskala årets första 30 dagar istället för att delas upp på 3 till 4 gånger som det sker med andra länder. Exempelvis ges Israel 65 miljarder dollar i stöd till FoU för Arrow antiraketsystemet, 1,3 miljarder dollar till FoU för flygplanet Levi (som dock lagts ner), 200 miljarder dollar till FoU för Merkavatanksen, 130 miljarder till FoU för ett laserantiraketsystem osv, osv ...

Den 16 oktober 2006 slöt Israel och NATO ett samarbetsavtal; Individual Cooperation Program. Israel var den första icke-europeiska staten som NATO tecknade ett sådant avtal med. Det var en fortsättning på det 'säkerhetsavtal' som man slutit 2001. Och det specificerar ett samarbete på 27 områden såsom antiterrorbekämpning, byte av underrättelser, militära övningar, krisåtgärder, nukleärt biologiskt och kemiskt försvar, luftrumskontroll, avvapning inklusive att förhindra vapenspridning och en politisk dialog. En israelisk förbindelseofficer är stationerad vid det operativt-taktiska kommandot i Neapel. Ett resultat av det nya avtalet var Israels marina deltagande i operation Active Endeavour inom ramen för terrorismbekämpningen.

Avtalet slöts bara några månader efter att den amerikanska kongressen hade godkänt en resolution som efterfrågade ett dylikt samarbetsavtal, som det "första steget för att uppta Israel som fullvärdig medlem i NATO". Ordföranden Uzi Arad i Atlantic Forum of Israel fastslog med anledning av konferensen som NATO Public Diplomacy Division höll en vecka senare att det är tydligt att Israel eftersträvar ett officiellt partnerskap med NATO, vilket kan utmynna i ett senare medlemskap. En hög NATO-ansvarig Partick Hardouin sa att "upp och nergångarna i Israel-Palestina konflikten inte får påverka samarbetet mellan NATO och Israel".

Samarbete mellan NATO och Israel är inget nytt, det nu slutna avtalet formaliserar det bara. I februari 2005 gjorde Jaap de Hoop Scheffer det första officiella besök som en NATO-generalsekreterare gjort i Israel. En månad senare gick den första gemensamma flottövningen av stapeln. I maj godkändes Israels deltagande som en "Mediterranean Associate Member" i NATO:s parlamentära möten. I juni deltog israeliska trupper i en NATO-övning. Israel har också deltagit i två övningar som NATO/Partnership for Peace har hållit i Rumänien och Ukraina 2006.

Kärn- och massförstörelsevapen.

Det israeliska kärnvapenprogrammet påbörjades på 1940-talet. Den faktiska fadern till den israeliska atombomben var Ernst Bergmann som sen 1952 lett Israels atomenergikommission. Reaktorn i Dimona och den nukleära teknologin levererades av Frankrike. Plutoniumproduktion kom igång 1964. Även USA bidrog till Israels kärnvapenutveckling. Man hjälpte till med att skola

/kärnfysiker och gav landet en forskningsreaktor 1955, då kallat 'atomkraft för fred'. Uranium levererades av apartheidsregimen i Syd-Afrika.

1988 ska Israel enligt bedömningar ha haft 100 till 200 kärnvapen, fast kan ha varit fler. Det amerikanska CIA beräknade dem till 200 till 400 stycken. Det är och förblir uppskattningar eftersom Israel, tillsammans med Indien, Pakistan och Nordkorea vägrar att ansluta sig till Icke-spridningsavtalet för kärnvapen - det s.k. Nuclear Non-Proliferation Treaty (NNPT). Det förpliktigar undertecknaren, vilka 1968 ursprungligen var USA, Sovjetunionen/Ryssland, Storbritannien, Frankrike och Kina, att inte förmedla kärnvapen eller militär nukleär teknologi till andra stater. Kärnvapenfria länder förbinder sig att inte skaffa sig kärnvapen. Den internationella atomenergikommissionen IAEA kontrollerar att reglerna efterföljs.

Eftersom Israel inte har undertecknat fördraget finns det ingen kontroll över landets kärnvapen. Vid en konferens som NNPT höll 1995 antogs en resolution som i sak var riktat mot Israels kärnvapeninnehav. Man säger ”Alla stater i Mellanöstern som inte ännu har anslutit sig till fördraget uppmanas att göra det och ställa sina nukleära anläggningar under IAEA:s fulla insyn”. Därefter fortsätter resolutionen, med pläderingen att Mellanöstern måste bli en kärnvapenfri zon, i enlighet med FN:s generalförsamlings resolution 49/71.

Israel vidmakthåller en tvetydighet visavi sitt kärnvapeninnehav. Den tidigare statsministern — och en av det israeliska atomprogrammets ursprungliga ledare — Shimon Peres säger att den betjäna avskräckningen bäst medan ett officiellt erkännande skulle öppna för sanktioner gentemot Israel. Och ett erkännande kunde innebära att USA:s årliga militära stöd på 3 miljarder dollar var i fara, skattepengar som det är. På 1960-talet förmådde Israel stå emot USA-presidenten Lyndon Johnsons påtryckningar att underteckna icke-spridningsfördraget. 1970 kom man överens om ett avtal om ”don't ask, don't tell” med USA:s president Richard Nixon. Det gäller än idag.

Men kort efter att Iran hade testat sin ballistiska Shahab-3 raket (med räckvidd på 1 300 km) uttalade sig Shimon Peres på en presskonferens den 13 juli 1998, där han för första gången offentligen lät förstå att Israel hade kärnvapen: ”Israel arbetar för ett nukleärt alternativ, inte för att uppnå ett Hiroshima utan ett Oslo”. [Osloavtalet innebar bl.a. att Palestinas befrielseorganisation PLO, via sin största fraktion Fatah under ledning av Yasser Arafat, gick med på att genom den nyinrättade Palestinska myndigheten bli en del av den israeliska statens maktutövning i det ockuperade Palestina (!)].

Faktum är att Israel är i besittning av allt som gör landet till en atomstormakt. Man har en sjättedel av världens plutonium, vilket är 350 till 500 kilogram 'vapenanpassat' plutonium och man har raketer och avskjutningsramper. Det är bl.a. 50 st. Jericho-1 raketer med 500 kms räckvidd och 50 st. Jericho-2 raketer med en räckvidd på 1 500 kilometer. Rapporter säger att man håller på att utveckla en Jericho-3 raket med en räckvidd på 4 800 km. Den skulle i så fall betyda att israeliska kärnvapen kan nå Europa. Man har även en hel lång rad stridsflygplan såsom F-15I, F-15D, F-15C etc som kan utrustas med kärnvapen. De från Tyskland inköpta Dolphin u-båtarna kan utrustas med Tomahawk långdistansraketer med en 1 500 kms

räckvidd. Israel har således uppnått den nukleära treenigheten — till land, sjöss och i luften.

Israel har med säkerhet också ett program för biologiska vapen. Det sker i Nes Tziyona Biological Institute i Tel Aviv. Även här har man samarbetat med Syd-Afrika för att utveckla en s.k. 'etnobomb'. Israel ska i varje fall ha senapsgas, även om det inte är utplacerat i ballistiska raketer. Israelerna har inte undertecknat fördraget som förbjuder biologiska vapen, även om man 1993 undertecknade fördraget som förbjuder kemiska vapen, men det har inte ratificerats.

Det militariserade israeliska samhället.

Israel har en mycket modern och välutrustad krigsmakt till lands, till sjöss och i luften. Den är en av världens mest vältränade. Alla män och kvinnor är värnpliktiga med undantag av de palestinska israeliska medborgarna och de ortodoxt religiösa judarna. Mäns värnpliktstid är 36 månader, kvinnors 21 månader. Därefter överförs de till reserven och återkallas årligen för några veckors repövningar. 2006 kostade det israeliska försvaret 10 miljarder dollar av vilket USA betalade en tredjedel. Totalt utgör kostnaden 10 procent av bruttonationalprodukten.

Den israeliska armén 'Tsahal' har sen staten Israels födelse intagit en stor plats i landets politiska, ekonomiska och sociala levnad. Samhället är ytterligt militariserat. Man talar om Israel som en milokrati. Av de sammanlagt 19 generalstabscheferna sen 1948 har 7 gjort en politisk karriär som minister, varav två som statsminister d.ä. Rabin och Barak. Två generaler nådde fram till presidentposten d.ä. Weizman och Herzog. I regeringen Sharon från 2001 satt 5 generaler. Regeringen Olmert från 2006 hade 2 generaler och en hel del män från säkerhetspolisen Shabak (tidigare Shin Bet). Många generaler har även nyckelpositioner inom näringslivet eller är borgmästare. Sammantaget sitter det en hel hop höga officerare på viktiga poster inom statens politiska och ekonomiska organ och inom statsförvaltningen. Det betyder att den militära logiken genomsyrar samhället på alla styrelsenivåer i Israel. Det är att ha i minnet när landet jämförs med länder i Väst och när det talas om demokrati.

Ludo De Brabander

Uitpers (Bryssel) nr 87 juni 2007.

Översättning Per-Erik Wentus.

Se också

Clyde R. Mark. Israel: *US Foreign Assistance*. Washington: URS [Congressional Research Service] Issue Brief for Congress, 2005. www.fas.org/sgp/crs/mideast/IB85066.pdf

Avner Cohen & William Burr. "Israel Crosses the Treshold" i: *Bulletin of the Atomic Scientists*, vol 62, no. 3, (maj-juni 2006) <www.gwu.edu/~nsarchiv/NSAEBB/NSAEBB189/index.htm>

Se också Avner Cohen. "Crossing the Threshold: The Untold Nuclear Dimension of the 1967 Arab-Israeli War and its Contemporary Lessons". i: *Arms Control Today*, June 2007.

<www.armscontrol.org/act/2007_06/Cohen>

Ludo De Brabander. "Massförstörelsevapen i Mellanöstern. Del 2 Västmakterna och Israel" i: Per-Erik Wentus (red). *USA och kriget mot Irak. Om vapenindustrin och oljan*. Stockholm: Ungsocialisterna, 2003 <marxistarkiv.se/mellanostern/irak/usa_och_kriget_mot_irak.pdf>

Global Security på <www.globalsecurity.org>

Israel Aerospace Industries på <www.iai.co.il/>

Michel Karpin. *The Bomb in the Basement. How Israel went Nuclear and what that means to the World*. New York: Simon & Schuster, 2006. Se recensionen Wim De Neuter. "Hur Israel skaffade sig kärnvapen".

marxistarkiv.se/index.php?option=com_content&task=view&id=121&Itemid=212

SIPRI [Stockholm International Peace Research Institute] *Yearbook 2006. Armaments, Disarmaments and International Security*. Oxford: Oxford University Press, 2006.

The Israel Export and International Cooperation Institute. www.export.gov.il/